Вісти зі Старого Краю.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА В АВСТРІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

Звісний український публіцист, Михайло Лозинський, так пише в київській часописи „Рада“ про теперішню ситуацію парляменту.

8. жовтня розпочала ся осіння сесія австрійського парляменту, і того ж таки дня розпочалась в парляменті українська обструкція.

Причина обструкції — гальмоване справи виборчої реформи до галицького сойму і взагалі становище уряду в сій справі.

Українські посли обвинувачують уряд, що він нічого не зробив, щоб примусити Поляків згодитись на українські домаганя в справі соймової виборчої реформи, тільки держать в сій справі руку з Поляками. З окрема виступають українські представники проти того, що австрійський уряд першим пунктом нарад парляменту поставив фінансовий плян ухвалене якого має дати нові грошеві засоби не тільки державному скарбови, але також скарбам окремих країв держави.

Примусити Поляків згодити ся на таку виборчу реформу до галицького сойму, яка скріплялаб політичну силу українського народу в краю, українські представники думають головно тим, що вони обструкцією в галицькім соймі спиняють працю сойму, без якої краєвий скарб мусить збанкротувати. Коли-ж тепер в парляменті краєвий скарб Галичини дістав би нові грошеві засоби, то се скріпило б становище Поляків, які могли б де який час обходити ся без сойму, не боячись банкроцтва краєвих фінансів.

Такі причини української обструкції в парляменті. Перший тиждень засідань парляменту українські посли старали ся в як найбільшім числі дістати голос і виголошували як найдовші промови намагаючись таким чином затягати наради парляменту і принізнити полагоджене чергових справ.

Відношене уряду і парляментарних партій до української обструкції таке, що вони не хотілиб силою спинити українську обструкцію і волілиб усунути її причини, себто довести між Українцями й Поляками до порозуміня в справі соймової виборчої реформи.

На сї угодові проби призначено біжучий тиждень. 15 жовтня дебати над фінансовим пляном припинять, і парлямент переведе дебати над політичним становищем в Чехії. Час, коли в парляментарських нарадах над фінансовим пляном буде перерва, використає правительство на переговори між Поляками й Українцями. Для сеї цїли намісник Галичини Коритовський повезе до Відня готовий проект виборчої реформи, який послужить основою для конференцій з представниками обох народів.

Коли ті заходи правительства принесуть успіхи тоді причини для української обструкції не буде і Українці не будуть виступати проти фінансового пляну. Але передтим, як парлямент приступить до дальших нарад над фінансовим пляном, малаб відбути ся коротка сесія галицького сойму для ухваленя проекту виборчої реформи.

Коли ж ті заходи правительства розібють ся о польський опір, тоді, розуміє ся українські посли вестимуть далї обструкцію і тоді або правительство і парлямент уступлять перед українською обструкцією, відкладаючи полагоджене фінансового пляну до того часу, коли між Поляками й Українцями настане порозуміне в справі соймової виборчої реформи, або силоміць зруйнують українську обструкцію. Тоді жде українську репрезентацію важкий обовязок встояти на своїм становищі до крайних границь можливости.

З огляду на те, що сего тижня правительство відбуватиме конференції з представниками обох народів Галичини в справі законопроекту виборчої реформи український соймовий клюб мав 10 октобра у Львові засїдане, на якім радив ся, які домаганя поставити до правительства проекту. Своє становище означив клюб ось як:

I. Стверджуємо, що компроміс на який ми пішли в справі соймової виборчої реформи в попереднім соймі, розбитий і розвязаний з вини польської сторони.

II. Стверджуємо, що не вважаючи на вижидаюче становище, заняте українським соймовим клюбом, постановою з дня 10 липня с. р., до сього часу анї ц. к. правительство, анї польска сторона не підготовили таких основ соймової виборчої реформи на які моглаб згодити ся українска соймова репрезентація.

III. Супроти так витвореної ситуації в краю укр. соймовий клюб з своєї сторони ставить оці головні домаганя в справі соймової виборчої реформи:

Стоячи при основах загального рівного, безпосередного права до краєвого сойму, готові ми згодити ся на куріяльну виборчу соймову реформу, як переходовий етап до дійсно демократичної виборчої реформи під умовою що в компромісовім проекті виборчої реформи, заключенім в попереднім соймі, будуть переведені оці зміни:

1. Проект українських членів галицького сойму буде 23 прц.

2. Пропорціональна виборча система буде зовсім скасована.

3. Буде скасована плюральність виборчого права.

4. Великій земельній власности буде признане таке число мандатів, яке належить їй на підставі її податкової сили.

5. Буде скасована курія середньої земельної власности.

6. Українська репрезентація буде мати трох членів краєвого виділу на сім членів краєвого виділу.

7. Українська репрезентація буде творити національну курію з правом „вето“.

8. З компромісової пропозиції буде усунена справа повітових рад і двірських обшарів, як належні до справ виборчої реформи.

Отсим своїм становищем український соймовий клюб домагає ся змін в компромісовім проекті, виробленім в попереднім соймі в трох напрямах:

1). В напрямі збільшеня політичної сили українського народу в краю. Сюди належить домаганя: щоб українська репрезентація творила трету часть цїлого сойму; щоб 8 членів краєвого виділу було 3 Українців; щоб українска репрезентація творила національну курію з правом „вета“.

2). В напрямі демократизації виборчого права до сойму. Сюди належать домаганя: щоби репрезентація великої земельної власности відповідала податковій силї великої земельної власности в краю, щоб не творили курії середньої земельної власти; щоб не заводили плюральности і пропорціональности.

3). В напрямі обмеженя впливу теперішнього сойму на майбутній устрій краю. Сюди належить домагане, щоб тепер не переводити реформи закона про повітові ради і про становище великих земельних власностий у громаді, реформи, якою польські дідичі хочуть забезпечити собі своє становище, тільки ставити справу тої реформи новому соймови вибраному на нових основах.

Від того, як поставить ся правительство до сих домагань українського соймового клюбу і чи вдасть ся йому примусити Поляків покинути своє непримирене становище що до українських домагань, — залежить найблизші події в австрійськім парляменті.

Девятьдесяті роковини уродин автора внесеня на знесене панщини.

День 23 жовтня сего року був днем 90-их роковин **Ганса Кудліха**, посла першого австрійського парляменту, який на засїданю 26 липня 1848 року виступив з внесенем про знесене панщини. Внесене се принято дня 7 вересня 1848 р. і воно дістало санкцію цїсаря. Таким чином історія знесеня панщини в Австрії звязана з іменем Ганса Кудліха. Ганс Кудліх, син німецького селянина в Шлеську, був студентом прав у віденськім університеті як селяни округа його родинного села вибрали його послом до першого австрійського парляменту. По розпаню парляменту в Кромерижи 1848 р. і по невдачних пробах викликати народну революцію проти замаху правительства на конституцію пішов він разом з иншими австрійськими революціонерами на еміграцію і опинив ся в Америці, де скінчив медичний факультет і став лікарем. В Америці проживає і доси, хоч по приверненю конституції в Австрії одержав дозвіл по вороту до Австрії, з якого скористав тільки, щоби приїхати пару разів в гості до родини.

Смерть за шпіонажу.

Австрійський пресовий департамант міністерства війни оголошує комунікат, що дня 23. жовтня відбула ся розправа проти російського підданого Копе-Кен, оскарженого о шпіонажу, яку управляв в 1913. році.

Оскарженого засуджено на кару смерти через повішене, бо шпіонував в часах грізних для держави. Той засуд мусить бути затверджений через висшу інстанцію.

З нужди. Михайло Карадаш, швець в Клепарові, стратив останними днями заняте. Шукав праці за яку будь нагороду, щоби лише вижити, але на жаль, роботи не було. Живучи в крайній нуждї рішив ся полишити себе житя. В тій цїли зладив собі розчин фосфорових сїрників в спірітусі і випив його. Удало ся одначе його виратувати та поміщено в шпитали.

Малолїтні ножівники.

У Львові напали два малолїтні хлопці на Городецькій вулиці Степана Зеевальда і покалїчили його ножами і потім утїкли. Поліцинт, що мав на тій вулиці службу, ідучи за вказівками нападеного, вислїдив обох напасників в однім шинку та арештував їх. Се се 15-лїтний Іван Шостак та 14 лїтний Ґустав Гук.

Дитина вломником.

Рідна мати віддала недавно в руки поліції свого 12-лїтного сина Петра Федачка за крадїж з вломом, якої сей допустив ся на шкоду матери. Петрусь волочив ся останними часами з цїлою бандою таких, як він хлопців, і крали що лише попало ся їм в руки. Ніяка кара, примінювана матерію, не приносила успіху, бо малолїтний злодій утїкав раз у раз з дому та з своїми товаришами вів злодійське ремесло. Коли вже в розбиваню замків набрав потрібної вправи спровадив до свого дому в часї неприсутности матери кількох товаришів і разом з ними построзбивав куфри, і комоду, з котрої вкрав кільканайцять корон. Ті гроші „пропив“ як каже — з товаришами. Мати будучи тепер вже безрадною, віддала сина в руки поліції.

Смерть з необережности.

В селї Олинковате, скільського повіту, купив стрільбу селянин Дамянник від селянина Івасика. Івасик дав Демняникови набиту стрільбу, котру сей положив на возї, приїхав домів, випряг конї, а віз зі стрільбою затягнув до стодоли. На другий день рано пішов Демняник до стодоли за стрільбою. Коли він брав стрільбу за дуло (люфу), стрільба нечайно випалила і цїлий набій пробив йому живіт. По годинї страшних терпінь помер Демняник, лишаючи жінку та одну дитину.

П. И. АЛЄХНО.

Русько - Польський заклад фотоґрафічний, повозовий погребовий. — Автомобілї для винайму, карити на весїля по $3.00. Заходіть в потребах до мене на адресу

376 Selkirk ave.

Телефон: St. John 1794.

Winnipeg, Man.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ШКОЛА

де можна побирати науку гри на всїх інструментах після легкої методи. Пишіть і приходіть на адресу:

Eugen Mironko,

265 Selkirk Ave. Winnipeg.

HUGH D. CUTLER

АДВОКАТ

Полагоджує всякі справи. Ві всяких процесах удавайтесь до нього.

Phone M. 2038 306-7 Nanton Bldg Winnipeg, Canada.

Хто хоче дістати анґлїйський язик?

Хочете научитись говорити читати і писати по анґлїйськи і поліпшити свій побут в Канадї? — Зголосіть ся на адресу 686 FLORA AVE. по 6-ій год. вечером до J. WAGNERA.

ПЕРЕЧИТАЙТЕ УВАЖНО

У Львові виходить нова українська ґазета, з численними образками, п. н.:

„Добра Новина“

народна часопись, посьвячена ширеню просьвіти і науки та суспільним і господарським справам „ДОБРА НОВИНА“ призначена для широких народних мас. Подає в найприступнїйшій формі статї просьвітні, популярно-наукові, суспільні і господарські, вістки з біжучого політичного житя, важнїйші події з цїлого сьвіта, письма з краю і Америки, погади і поученя, образки, повістки, оповіданя, вірші, сьміховинки, загадки і т. и. „ДОБРА НОВИНА“ виходить покищо що два тижні, а опісля буде виходити кождого тижня. „ДОБРА НОВИНА“ коштує на цїлий рік: в Америці і в Канадї 1 доляра 50 центів. Кождий передплатник „ДОБРОЇ НОВИНИ“ достає крім ґазети 4 книжки на рік (в тім календар). „ДОБРУ НОВИНУ“ повинні замовити собі всї товариства, кожда читальня і кождий, хто тільки вміє читати. Число на оказ посилаєть ся кождому даром, хто пришле свою докладну та виразну адресу. Гроші і письма для „ДОБ. НОВИНИ“ посилайте на таку адресу:

„Добра Новина“, у Львові, улиця Скшинського ч. 8

(Lemberg, Austria.)

КУПУЙТЕ ШЕРИ

в Руській Видавничій Спілці

яка видає

руську тижневу часопись „КАНАДУ“

Інкорпорований капітал Руської Видавничої Спілки виносить $20.000.

Шери продають ся по $1.00 (одному долярови) один.

Кождий Русин повинен купути собі шер в нашій Спілці і стати членом нашого видавництва та інтересуватись його розвоєм.

По всякі інформації пишіть на адрес:

„CANADA“

261 Fort Str. Winnipeg, Man.

Ширіть і передплачуйте часопись „КАНАДУ.“

Передплата виносить тільки $1.00 на рік.